

reprodusă mai sus, arată că « pescarii halicieni » aveau o îndeletnicire bine cunoscută, diferențiată de celelalte meserii, constituind temeiul existenței lor. Este deci cu totul firesc să gândim că ei lucrau pentru negoț, trimițând carele cu pește prin Moldova — așa cum se va petrece, de altfel, tot timpul în secolele următoare — pînă în Podolia¹. Pentru transporturile spre sud, ne-a rămas o știre din 1299 de la Teodoros Metochites, trimis de Andronic II spre a reglementa relațiile bizantino-sîrbe². Într-o scrisoare de la începutul lunii martie către Nikephoros Chumnos, ministrul principal al curții, Metochites subliniază atenția deosebită de care s-a bucurat, fiind găzduit și ospătat cu mîncăruri preparate chiar la curtea regelui sîrb și servite în vase de aur și de argint. Într-o zi de post, carnea fiind oprită, s-au preparat mai multe feluri de pește « ...din rîurile locale sau mai depărtate... Acești pești, adaugă Metochites, sînt dintre cei mai mari și grași de la Dunăre și ajung mai rar la noi, fiind căutați de unii oameni cu precădere, dar nu întotdeauna cu succes »³. Peștii « mari și grași de la Dunăre » pe care ambasadorul bizantin îi deosebește de aceia din rîurile Serbiei sau din Marea Marmara, sînt probabil sturionii și morunii cunoscuți și apreciați din antichitate, ce se prindeau de-a lungul fluviului, începînd din deltă. Ei erau vînduți atît în Serbia, unde se serveau ca o delicatessă la curtea regelui, cît și în capitala Bizanțului, unde însă, în acești ani, către 1299, ajungeau numai din cînd în cînd (Metochites nu arată cauza, deși transporturile de pește se efectuau în mod normal pe căile Mării Negre, pînă în Bosfor)⁴.

O altă dovadă a negoțului cu pește rezultă — credem — din circulația perperului, moneda bizantină de aur, emisă începînd din 1093. În tratatele de comerț de la începutul secolului XV (din 6 august 1413, 21 noiembrie 1421, 23 octombrie 1422 și 30 ianuarie 1431), vama pentru o majă încărcată la Brăila este de « 1 perperă »⁵. În plus, a existat în Țara Romînească și o dare specială numită « pîrpăr » plătită asupra corăbiilor sau carelor cu pește, la punctele de încărcare, cît și asupra butoaielor cu vin. Documentar, ea este amintită pentru prima dată la 15 ianuarie 1467, cînd Radu cel Frumos întărește călugărilor de la mănăstirea Cozia stăpînirea asupra unor bălți la Dunăre, îngăduindu-le a încasa, în folosul lor, « vama și perperul »⁶. Perperul apare în acest document ca o dare cunoscută, nu ca una recent înființată, după cum bălțile întărite Coziei, unde se aplica și această impunere, erau ale mănăstirii cu tot venitul respectiv, încă de la finele secolului XIV⁷. Sute de ani, pînă la începutul veacului XIX, pîrpărul a fost încasat, sub acest nume, mai întîi de pe vînzările de pește și

¹ E. Frances, *op. cit.*, p. 77.

² Beck Hans Georg, *Theodoros Metochites. Die Krise des byzantinischen Weltbildes im 14. Jahrhundert*, München, 1952, p. 6.

³ Textul grecesc și traducerea bulgară a scrisorii: Dr. P. Nikov, *Татаро-български отношения през средните векове с оглед към царуването на Смилец*, în «Годишник на Софийския Университет. Историко-филологически факултет», XV—XVI (1919—1920), p. 75 și 36—37.

⁴ Vezi contractul din 13 mai 1289 încheiat la Pera: *Actes des notaires génois de Pera et de Caffa à la fin du treizième siècle (1281—1290)*, București, 1927, p. 191 (se va cita « Actes ... »). Peștele se aducea curent și de pe coasta Cubanului: *Ibidem*, p. 62.

⁵ I. Bogdan, *Documente*, p. 5, 12, 17—20, 34.

⁶ *DIR*, XIII—XIV—XV, B, p. 141 (nr. 134).

⁷ Documentele anterioare nu menționează anume pîrpărul printre taxe, dar precizează că pentru pescuitul pe aceste bălți se plătea « vama din pește » sau « vama »: actele din 1406 și 19 iunie 1421 în *DIR*, XIII—XIV—XV, B, p. 50 și 76 (nr. 34 și 63).